

Πολιτική για τα Ναρκωτικά μετά την Ειδική Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ 2016

Θανάσης Αποστόλου¹

Στόχος του παρόντος ενημερωτικού δελτίου είναι:

α. να ενημερώσει φορείς χάραξης πολιτικής, ερευνητές, στελέχη Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων και οργανισμών που εργάζονται στην πρόληψη, θεραπεία και κοινωνική αποκατάσταση των χρηστών ναρκωτικών καθώς κάθε ενδιαφερόμενο για τα αποτελέσματα της Ειδικής Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά (UNGASS) που πραγματοποιήθηκε από 19 - 21 Απρ 2016, στη Νέα Υόρκη (ΗΠΑ)

β. να παρουσιάσει απόψεις που εκφράστηκαν και συζητούνται για τη σημασία της Συνόδου σχετικά με την αξιολόγηση της υφιστάμενης πολιτικής για τα ναρκωτικά και την κατεύθυνση που θα ακολουθήσουν οι κυβερνήσεις στη χάραξη στρατηγικής και

γ. να αναφερθεί στη συζήτηση του περιφερειακού συνεδρίου που διοργανώθηκε από την 1-3 Ιουνίου 2016 στη Θεσσαλονίκη το οποίο εστιάστηκε στην ανταλλαγή απόψεων για την μετά την UNGASS πολιτική που θα πρέπει να ακολουθηθεί στις χώρες της ΝΑ Ευρώπης. Προσδοκίες και συμπεράσματα της UNGASS 2016

Προσδοκίες και Συμπεράσματα της UNGASS 2016

Ενδιαφέρον τελικό κείμενο παρά τις δυσκολίες συναίνεσης

Η Ειδική Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ θα αξιολογούσε ειλικρινά και χωρίς περιορισμούς τα μέχρι τώρα αποτελέσματα του συστήματος ελέγχου των ναρκωτικών. Οι προσδοκίες για

ένα σύντομο και περιεκτικό επιχειρησιακό έγγραφο δεν ικανοποιήθηκαν πλήρως. Το τελικό έγγραφο - 24 σελίδες - αντανακλά σαφώς τις δυσκολίες στην εξεύρεση της απαιτούμενης συναίνεσης για μια πολιτική προσανατολισμένη στις μελλοντικές προκλήσεις. Κατά τη διάρκεια της UNGASS, το γεγονός ότι δεν υπήρχε ενιαία και κοινή άποψη μεταξύ των κρατών-μελών ακόμη και μεταξύ χωρών της ίδιας γεωγραφικής ομάδας ή ακόμα και ανάμεσα στις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών ήταν σαφώς ένδειξη ότι για αρκετά θέματα στον τομέα της πολιτικής για τα ναρκωτικά η διεθνής κοινότητα δεν είναι ακόμη σε θέση να αρθρώσει κοινό λόγο. Αυτή η έλλειψη συναίνεσης ήταν ιδιαίτερα αισθητή στο θέμα της μείωσης της βλάβης. Ο τρόπος με το οποίο συμπεριλήφθηκε στο έγγραφο είναι ενδεικτικός. Δεν υπάρχει ρητή αναφορά του όρου «μείωση της βλάβης». Αν' αυτού υπάρχει περιγραφή όλου του φάσματος των παρεμβάσεων μείωσης της βλάβης. Έτσι, από τη μία πλευρά, υπάρχει αποδοχή των επιμέρους παρεμβάσεων αλλά δεν υπάρχει κοινή άποψη ότι αυτές οι παρεμβάσεις πρέπει να αποκαλούνται «μείωση της βλάβης». Αυτή η τοποθέτηση ήταν -μαζί με το γεγονός ότι η κατάργηση της θανατικής ποινής για αδικήματα που σχετίζονται με τα ναρκωτικά δεν είχε συμπεριληφθεί στο τελικό έγγραφο- ένας από τους λόγους για τη δυσαρέσκεια των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών σχετικά το τελικό έγγραφο.

Χωρίς αμφιβολία, το έγγραφο που προέκυψε δεν είναι πρωτοποριακό, αλλά περιλαμβάνει πολλές θετικές και καινοτόμες εξελίξεις, οι ο

ποίες εφαρμόζονται σε αρκετές χώρες και περιοχές του κόσμου. Αυτό καθιστά το έγγραφο ενδιαφέρον γιατί είναι ένδειξη της προόδου στη συζήτηση σχετικά με τις αλλαγές που γίνονται σε πολλούς προβληματικούς τομείς της τρέχουσας πολιτικής για τα ναρκωτικά. Σημάδια προόδου στη συζήτηση είναι, μεταξύ άλλων:

α. η εκ νέου ερμηνεία των διεθνών συμβάσεων.² Είναι πλέον αποδεκτό ότι η ευημερία και η δημόσια υγεία ήταν ο κύριος σκοπός των διεθνών συμβάσεων για τα ναρκωτικά.

β. Σε διάφορες περιοχές του κόσμου οι αυστηρές απαγορευτικές πολιτικές αποτελούν πλέον παρελθόν. Ειδικά, στη Λατινική Αμερική έγινε, τις τελευταίες δεκαετίες, μια μεγάλη στροφή στην πολιτική για τα ναρκωτικά, από την καταστολή στην προσέγγιση με προσανατολισμό την δημόσια υγεία και τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

γ. Εκτός του ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα έχουν επηρεάσει το συνολικό πλαίσιο των διεθνών συμβάσεων, η UNGASS αποτέλεσε μια σημαντική στιγμή προβληματισμού σχετικά με το πώς τα ανθρώπινα δικαιώματα πρέπει να γίνουν σεβαστά, να προωθηθούν και να επηρεάσουν θετικά τις πολιτικές ελέγχου των ναρκωτικών.

δ. Το τελικό έγγραφο αφιερώνει ένα ολόκληρο κεφάλαιο στο δικαίωμα πρόσβασης στα ελεγχόμενα φάρμακα. Υπενθυμίζεται, ότι ο κύριος στόχος των διεθνών συμβάσεων για τα ναρκωτικά ήταν η εξασφάλιση της πρόσβασης σ' αυτά για τα άτομα που τα έχουν ανάγκη. Αυτό δεν είναι σήμερα πραγματικότητα. Το τελικό έγγραφο παίρνει σ' αυτό το θέμα ξεκάθαρη θέση. Οι χώρες έχουν υποχρέωση να εξασφαλίσουν την προσβασιμότητα των ελεγχόμενων φαρμάκων στους ασθενείς που τα δικαιούνται. Η υφιστάμενη κατάσταση όπου το 70% των οπιούχων φαρμάκων διατίθεται στη μειοψηφία των χωρών του κόσμου οφείλει να αλλάξει.

ε. Συστάσεις σχετικά με την αναλογικότητα των ποινών και η πρόσκληση για συνεργασίες στο επίπεδο του ΟΗΕ καθώς και σε εθνικό επίπεδο, αποτελούν θετικές εξελίξεις. Ισορροπημένη προσέγγιση, στην επιβολή του νόμου και την ποινική δικαιοσύνη παίζουν σημαντικό ρόλο, όμως η δημόσια υγεία και η ευημερία της ανθρωπότητας είναι ο κύριος σκοπός των διεθνών συμβάσεων.

Η επιλογή αυτής της μετάθεσης του κέντρου βάρους από την καταστολή στην δημόσια υγεία θα πρέπει στο προσεχές διάστημα να εφαρμοστεί στην καθημερινή πράξη. Είναι μια πρόκληση την οποία θα πρέπει να υλοποιήσουν όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς, από τα Ηνωμένα Έθνη, τους διακρατικούς οργανισμούς και κυρίως τις εθνικές κυβερνήσεις.

Χαρακτηριστικές τοποθετήσεις

Πριν αναφερθούμε στο περιεχόμενο του τελικού εγγράφου, παραθέτουμε τρεις χαρακτηριστικές τοποθετήσεις που έγιναν από τρία πρόσωπα που έπαιξαν σημαντικό ρόλο στις συζητήσεις της UNGASS. Ο Πρόεδρος της UNGASS κ. **Morgens Lykketoft** ανέφερε κατά την έναρξη των εργασιών ότι το θέμα το οποίο θα συζητούσε η Ειδική Γενική Συνέλευση για τα ναρκωτικά «απαιτεί μια μακροπρόθεσμη και διεπιστημονική προσέγγιση. Πρέπει να ακούσουμε την κοινωνία των πολιτών, τους νέους, τις γυναίκες και τις κοινότητες που πλήττονται.... Πρέπει να στραφούμε προς νέες κατευθύνσεις και να προβληματιστούμε σχετικά με τις πολιτικές του παρελθόντος». Ο Εκτελεστικός Διευθυντής του Γραφείου για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα του ΟΗΕ κ. **Yury Fedotov**, τόνισε ότι «Η παγκόσμια πολιτική για τα ναρκωτικά πρέπει να θέσει ως προτεραιότητα τον άνθρωπο... πρέπει να δώσουμε έμφαση στην υγεία και την ευημερία της ανθρωπότητας, αυτός είναι, εξ άλλου και ο λόγος ύπαρξης των κανονισμών ελέγχου των ναρκωτικών». Τέλος ο Πρόεδρος του Διεθνούς Συμβουλίου Ελέγχου των Ναρκωτικών κ. **Werner Sipp** είπε ότι «Οι Διεθνείς συμβάσεις ελέγχου των ναρκωτικών δεν έκαναν ποτέ έκκληση για έναν πόλεμο κατά των ναρκωτικών οι διεθνείς συμβάσεις δεν υποχρεώνουν τα κράτη μέλη να επιβάλλουν ποινές για ήσσονος σημασίας αδικήματα, όπως η κατοχή μικρών ποσοτήτων για ατομική χρήση.» Είναι τρεις τοποθετήσεις που εκφράζουν τον προσανατολισμό του τελικού εγγράφου όπου ναί μεν είναι σεβαστό το πλαίσιο των διεθνών συμφωνιών, παράλληλα όμως κάνουν νύξεις προς νέες κατευθύνσεις και προβληματισμούς, επιζητούν τη συμμετοχή των πολιτών στην χάραξη νέων δρόμων, τοποθετούν τον άνθρωπο στο κέντρο του ενδιαφέροντος και παίρνουν αποστάσεις από τις κατασταλτικές πρακτικές.

Τα θετικά σημεία του τελικού εγγράφου

Ο ορισμός της εξάρτησης από ναρκωτικά

Ένα πρώτο θετικό στοιχείο του τελικού εγγράφου θεωρείται η αναγνώριση ότι η εξάρτηση από τα ναρκωτικά αναγνωρίζεται ως πρόβλημα υγείας. Η εξάρτηση ορίζεται ως « μια σύνθετη, πολυπαραγοντική διαταραχή της υγείας, χρόνιας και υποτροπιάζουσας φύσεως, με κοινωνικές αιτίες και συνέπειες που μπορούν να προληφθούν και να θεραπευθούν μέσω, μεταξύ άλλων, αποτελεσματικής και επιστημονικά τεκμηριωμένης φαρμακευτικά υποβοηθούμενης θεραπείας, φροντίδας και προγραμμάτων αποτοξίνωσης»³ Αυτή η αναγνώριση είναι μια σημαντική εξέλιξη, λαμβάνοντας υπόψη ότι περισσότερα από το 60% των κρατών μελών του ΟΗΕ αντιμετωπίζουν τα ναρκωτικά ως θέμα ποινικής δικαιοσύνης στο πλαίσιο της αρμοδιότητας των Υπουργείων Δημόσιας Τάξης, Εθνικής Ασφαλείας ή Δικαιοσύνης. Αυτή η τοποθέτηση της UNGASS να προσεγγίσει το φαινόμενο των ναρκωτικών ως θέμα υγείας αποτελεί μια μεγάλη αλλαγή με πολλά υποσχόμενες θετικές συνέπειες για το μέλλον.

Αποδοχή της μείωσης της βλάβης

Δεύτερο θετικό στοιχείο αποτελεί η αυξανόμενη αποδοχή των παρεμβάσεων στον τομέα της μείωσης της βλάβης. Για πρώτη φορά προσκαλούνται οι αρμόδιες εθνικές αρχές να εξετάσουν, σύμφωνα με την εθνική τους νομοθεσία και τις τρεις διεθνείς συμβάσεις ελέγχου των ναρκωτικών, να συμπεριλάβουν στα εθνικά μέτρα για τα προγράμματα πρόληψης, θεραπείας, φροντίδας, ανάρρωσης, αποκατάστασης και κοινωνικής επανένταξης και μέτρα με στόχο την ελαχιστοποίηση των δυσμενών συνεπειών της κατάχρησης ουσιών. Στα μέτρα αυτά θα συμπεριλαμβάνονται προγράμματα φαρμακευτικά υποβοηθούμενης θεραπείας, προγράμματα ενέσιμου εξοπλισμού, καθώς και άλλες σχετικές παρεμβάσεις που προλαμβάνουν τη μετάδοση του ιού HIV, της ιογενούς ηπατίτιδας και άλλων αιματογενώς μεταδιδόμενων νοσημάτων. Θα προωθούνται παρεμβάσεις που σχετίζονται με τη χρήση ναρκωτικών, όπως είναι η αντιρετροϊκή θεραπεία και θα διασφαλίζεται η πρόσβαση σε υπηρεσίες εντός και εκτός θεραπευτικών δομών, στις φυλακές, και σε άλλες

στερητικές της ελευθερίας δομές. Παρεμβάσεις για την πρόληψη και θεραπεία της υπερδοσολογίας, ιδίως της υπερδοσολογίας από οπιοειδή με τη χρήση ανταγωνιστών όπως η ναλοξόνη. Το τελικό έγγραφο της UNGASS κάνει σύσταση προς τα κράτη να προωθήσουν, ανάλογα με την περίπτωση, τη χρήση των τεχνικών οδηγιών του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ), του Γραφείου του ΟΗΕ για τα ναρκωτικά και το έγκλημα (UNODC) και του γραφείου του ΟΗΕ για το AIDS (UNAIDS) προκειμένου οι χώρες να θέσουν στόχους για καθολική πρόσβαση στην Πρόληψη θεραπεία και φροντίδα των χρηστών ενδοφλέβιων ναρκωτικών. Αποφεύγεται η χρήση των λέξεων «Μείωση της βλάβης» αλλά το περιεχόμενο της παραγράφου είναι σαφές.⁴

Εξασφάλιση της διαθεσιμότητας και της πρόσβασης σε ελεγχόμενες ουσίες

Τρίτο θετικό σημείο αποτελεί η εξασφάλιση της διαθεσιμότητας και της πρόσβασης σε ελεγχόμενες ουσίες αποκλειστικά για ιατρικούς και επιστημονικούς σκοπούς, Παρεμποδίζοντας ταυτόχρονα την εκτροπή τους. Σύμφωνα με δημοσίευμα του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ) το 83% του παγκόσμιου πληθυσμού έχει ανεπαρκή πρόσβαση σε θεραπεία για μέτριο και σοβαρό πόνο. • 50% των ασθενών με καρκίνο που νοσηλεύονται ζούν χωρίς θεραπεία πόνου τις τελευταίες 3 ημέρες της ζωής τους. • Τα οπιοειδή είναι ο ακρογωνιαίος λίθος για τον έλεγχο του πόνου των ασθενών με καρκίνο. Η πρόσβαση και η διαθεσιμότητα των ελεγχόμενων φαρμάκων τονίζεται στο τελικό έγγραφο της UNGASS με στόχο την παγκόσμια κάλυψη και τη διασφάλιση ίσης και επαρκούς πρόσβασης στα ελεγχόμενα φάρμακα όλων των ασθενών. Μια σειρά μέτρων αναφέρονται στο ειδικό κεφάλαιο για τα ελεγχόμενα φάρμακα: -Βελτίωση της πρόσβασης με την αντιμετώπιση των υφιστάμενων εμποδίων που σχετίζονται με τη νομοθεσία, τα συστήματα υγειονομικής περίθαλψης και το κόστος των φαρμάκων ώστε να διευκολυνθεί η πρόσβαση σ'αυτά. -διεύρυνση και αναθεώρηση εθνικών νομικών συστημάτων, της εθνικής νομοθεσίας και των ρυθμίσεων και διοικητικών μηχανισμών, την απλοποίηση των διαδικασιών και την άρση υπερβολικά περιοριστικών ρυθμίσεων και εμποδίων για να διασφαλιστεί η πρόσβαση σε ελεγχόμενες ουσίες –επίσπευση σύμφωνα με

την εθνική νομοθεσία, της έκδοσης αδειών εισαγωγής και εξαγωγής ελεγχόμενων ουσιών για ιατρικούς και επιστημονικούς σκοπούς.⁵

Θέσπιση εναλλακτικών της φυλάκισης μέτρων

Τέταρτο θετικό σημείο αφορά τις συστάσεις για τη θέσπιση εναλλακτικών της φυλάκισης μέτρων και της αναλογικότητας των ποινών, γεγονός που αποδεικνύει τις προσπάθειες των Ηνωμένων Εθνών για την προώθηση των πολιτικών για τα ναρκωτικά με προσανατολισμό τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Θετικά είναι και τα σημεία τα οποία αναφέρουμε επιγραμματικά:

Η επιλογή θεραπείας και η εθελοντική συμμετοχή στην θεραπεία

Τονίζεται η ενθάρρυνση της εθελοντικής συμμετοχής και η συναίνεση των εξαρτημένων ατόμων σε θεραπευτικά προγράμματα.

Η προώθηση σχεδιασμού στοχευμένων παρεμβάσεων που λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες των πληθυσμών (π.χ. φύλο-ηλικία). Τονίζεται η ενσωμάτωση και εξασφάλιση της συμμετοχής των γυναικών σε όλα τα στάδια της ανάπτυξης, εφαρμογής, παρακολούθησης και αξιολόγησης τόσο των πολιτικών, όσο και των προγραμμάτων θεραπείας. Τα προγράμματα πρέπει να είναι προσαρμοσμένα στις συγκεκριμένες ανάγκες των παιδιών, των νέων και άλλων ευάλωτων μελών της κοινωνίας. Προτείνεται επιπλέον να προωθηθεί η ένταξη στις εθνικές πολιτικές στοιχείων για την πρόληψη και θεραπεία της υπερδοσολογίας από ναρκωτικά, ιδίως υπερβολικής δόσης από οπιοειδή, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης ανταγωνιστών των υποδοχέων οπιοειδών, όπως η ναλοξόνη με στόχο τη μείωση της θνησιμότητας που σχετίζεται με τα ναρκωτικά.

Η Αναγνώριση του ρόλου της κοινωνίας των πολιτών και η προώθηση της συνεργασίας σε τοπικό. Εθνικό και διεθνές επίπεδο με στόχο την ανταλλαγή εμπειριών και βέλτιστων Πρακτικών. Προτείνεται η ουσιαστική συμμετοχή, υποστήριξη και κατάρτιση των οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών και των φορέων που εμπλέκονται σε υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας στο χώρο των ναρκωτικών.

Τα αρνητικά σημεία

Αρνητικά σημεία είναι κυρίως η απουσία αναφοράς σε σημαντικά θέματα τα οποία σχετίζονται με την πολιτική για τα ναρκωτικά

Απουσία αναφοράς στην κατάργηση της θανατικής ποινής για αδικήματα που σχετίζονται με τα ναρκωτικά

Είναι αντιφατικό το κάλεσμα προς τα κράτη μέλη του ΟΗΕ να σέβονται και να προωθούν πολιτικές με προσανατολισμό τα ανθρώπινα δικαιώματα ενώ την ίδια στιγμή υπάρχουν χώρες που παραβιάζουν το πιο πολύτιμο ανθρώπινο δικαίωμα αυτό του δικαιώματος στη ζωή και να εξακολουθούν να εφαρμόζουν τη θανατική ποινή για αδικήματα που σχετίζονται με τα ναρκωτικά.

Άρνηση υιοθέτησης του όρου «Μείωση της Βλάβης»

Παρά τη θετική αναφορά στις παρεμβάσεις με στόχο τη μείωση των επιβλαβών συνεπειών που σχετίζονται με τη χρήση ναρκωτικών ο όρος «μείωση της βλάβης» αποφεύχθηκε και δεν συμπεριλήφθηκε ρητά στο τελικό κείμενο παρά την εφαρμογή προγραμμάτων μείωσης της βλάβης από την πλειοψηφία των κρατών μελών. Δυστυχώς, η διατύπωση «Μείωση της Βλάβης» είναι ακόμα ταμπού για την Επιτροπή Ναρκωτικών του ΟΗΕ (CND) η οποία παραμένει και η μόνη επιτροπή του ΟΗΕ που δεν την αποδέχεται σε αντίθεση με άλλους συγγενικούς οργανισμούς του ΟΗΕ όπως το UNAIDS, το γραφείο του ΟΗΕ για την Διεθνή αναπτυξιακή Συνεργασία (UNDP), και ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (WHO)

Απουσία αναφοράς στους επιτηρούμενους χώρους χρήσης

Θα ήταν συνεπέστερο μετά την υιοθέτηση πρακτικών όπως η φαρμακευτικά υποβοηθούμενη θεραπεία, τα προγράμματα ενέσιμου εξοπλισμού και οι παρεμβάσεις πρόληψης και θεραπείας της υπερδοσολογίας, να γίνει τουλάχιστο αναφορά στους επιτηρούμενους χώρους χρήσης σαν πρακτική που εφαρμόζεται από όλο και περισσότερες χώρες του κόσμου.

Δεν υπάρχει αναφορά στο θέμα της απεγκληματοποίησης της κατοχής ναρκωτικών για προσωπική χρήση.

Είναι ένα θέμα που απασχολεί εδώ και δεκαετίες τις επιμέρους χώρες και τη διεθνή κοινότητα χωρίς να προτείνονται διεθνώς αποδεκτές λύσεις. Η στροφή που γίνεται πλέον αποδεκτή σαν η σωστή αντίληψη αντιμετώπισης των ναρκωτικών, ότι η υγεία και ο άνθρωπος αποτελούν το επίκεντρο της ορθής αντιμετώπισης της χρήσης και της εξάρτησης δεν είναι αξιόπιστη εάν η κατοχή ναρκωτικών για προσωπική χρήση συνεχίζει να θεωρείται ποινική πράξη.

Επαναλαμβάνεται η αναφορά στις υφιστάμενες διεθνείς συμβάσεις για τα ναρκωτικά ως του «ακρογωνιαίου λίθου» του ισχύοντος καθεστώτος ελέγχου των ναρκωτικών.

Παρά την επανερμηνεία των συμβάσεων που έχει προτείνει πρόσφατα το γραφείο του ΟΗΕ για τα ναρκωτικά και το έγκλημα και ο τονισμός του σκοπού των διεθνών συμβάσεων ότι οι συμβάσεις επιδιώκουν την προστασία της υγείας και της ευημερίας της ανθρωπότητας, η διεθνής κοινότητα παραμένει να θεωρεί ότι η εσφαλμένη εφαρμογή των διεθνών συνθηκών για τα ναρκωτικά δεν έχει καμιά σχέση με το περιεχόμενό τους, πράγμα που δεν έχει λογική βάση. Η τροποποίηση σημαντικών σημείων των διεθνών συνθηκών θα εξασφαλίσει την ορθή κατανόηση τους και την αποφυγή παρερμηνειών.

Αξιοποίηση του τελικού εγγράφου της Ειδικής Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ για τα ναρκωτικά 2016

Το τελικό έγγραφο της Συνέλευσης του ΟΗΕ πρέπει να αξιοποιηθεί στο έπακρο από τις κυβερνήσεις των κρατών. Οι φορείς της κοινωνίας των πολιτών, η επιστημονική κοινότητα και κυρίως τα εθνικά κοινοβούλια και τα πολιτικά κόμματα θα πρέπει να απαιτήσουν την εφαρμογή των συστάσεων της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ

Η μετατόπιση των προτεραιοτήτων

Η μετατόπιση προτεραιοτήτων από την καταστολή και την τιμωρία στη δημόσια υγεία και το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, σημαίνει υλοποίηση συγκεκριμένων προγραμμάτων στο χώρο της δημόσιας υγείας και την εξασφάλιση οικονομικών πόρων για την εφαρμογή τους.

Είναι φανερό ότι η προσέγγιση του φαινομένου των ναρκωτικών αλλάζει. Το τελικό κείμενο της Ειδικής Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ αν και σε πολλά σημεία δεν παίρνει θέση, υποστηρίζει τον διάλογο για την εξεύρεση νέων τρόπων αντιμετώπισης. Η προτεραιότητα στη δημόσια υγεία και το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αντί της καταστολής και της τιμωρίας είναι σημαντική και οφείλει να αξιοποιηθεί από τις χώρες μέλη του ΟΗΕ. Οι χώρες μέλη του ΟΗΕ ενθαρρύνονται, στο τελικό έγγραφο, να αναλάβουν πρωτοβουλίες για να υλοποιηθεί αυτή η στροφή της πολιτικής για τα ναρκωτικά με αναμόρφωση της νομοθεσίας, της εθνικής στρατηγικής και του εθνικού σχεδίου δράσης. Οι φορείς της κοινωνίας των πολιτών και η επιστημονική κοινότητα μπορούν πλέον με βάση το κείμενο της Ειδικής Γενικής Συνέλευσης να υπενθυμίζουν συνεχώς τις κυβερνήσεις ότι οι αλλαγές που οι ίδιες συμφώνησαν να εξετάσουν στην μετά τη Ειδική Συνέλευση περίοδο, πρέπει να υλοποιηθούν. Δεν είναι εύκολη υπόθεση να παρθούν αποστάσεις από το ισχύον καθεστώς της καταστολής και της τιμωρίας αν δεν προωθηθούν στην πράξη δράσεις με προτεραιότητα τη δημόσια υγεία και το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να εξασφαλιστούν πόροι για την υλοποίηση αυτών των προγραμμάτων.

Η αναγνώριση των πρακτικών μείωσης της βλάβης πρέπει να κατοχυρωθεί στην Εθνική νομοθεσία των χωρών μελών του ΟΗΕ

Η ειδική Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ αναγνωρίζει ότι πρωτοβουλίες οι οποίες στο παρελθόν είχαν επικριθεί και θεωρούνταν παραβίαση των διεθνών συμβάσεων για τα ναρκωτικά, αποτελούν πλέον για πολλές χώρες καθημερινή πράξη. Η παράγραφος για τη μείωση της ζήτησης περιέχει –όπως αναφέρθηκε και παραπάνω– όλες σχεδόν τις πρακτικές μείωσης της Βλάβης. Γίνεται έκκληση προς το κράτη μέλη «να εξετάσουν, την εφαρμογή αποτελεσματικών μέτρων με στόχο την ελαχιστοποίηση των δυσμενών συνεπειών της κατάχρησης ουσιών, για τη δημόσια υγεία και την κοινωνία, συμπεριλαμβανομένων προγραμμάτων φαρμακευτικά υποβοηθούμενης θεραπείας, προγραμμάτων ενέσιμου εξοπλισμού, καθώς και άλλες σχετικές παρεμβάσεις που εμποδίζουν τη μετάδοση του ιού

HIV, της ιογενούς ηπατίτιδας και άλλων αιματογενώς μεταδιδόμενων νοσημάτων που σχετίζονται με τη χρήση ναρκωτικών». Τα κράτη πρέπει επίσης να διασφαλίσουν την πρόσβαση σ' αυτές τις παρεμβάσεις σε υπηρεσίες εντός και εκτός θεραπευτικών δομών, όπως π.χ. στις φυλακές. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει και σ' αυτό το σημείο, να μετατοπιστούν πόροι του κρατικού προϋπολογισμού στον τομέα της υγείας.

Πολλές χώρες έχουν επιτρέψει τις πρακτικές μείωσης της βλάβης, αλλά δεν έχουν αναλάβει τις ευθύνες τους να νομοθετήσουν και να ενισχύσουν οικονομικά αυτές τις παρεμβάσεις. Είναι συνήθως οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις που εργάζονται συστηματικά σ' αυτόν τον τομέα με χρηματοδότηση διεθνών οργανισμών και ιδιωτικών επιχορηγήσεων πράγμα που δεν διασφαλίζει την βιωσιμότητα των υπηρεσιών τους. Είναι επιτακτική ανάγκη να ασκηθεί πίεση προς τις κυβερνήσεις να αναλάβουν τις ευθύνες τους και να ενσωματώσουν αυτές της υπηρεσίες στο δημόσιο σύστημα υγείας. Η προτροπή της Ειδικής Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ προς τα κράτη μέλη είναι σαφής, είναι πλέον θέμα πολιτικής βούλησης τα λόγια να γίνουν έργα.

Η πρόσβαση στα ελεγχόμενα φάρμακα

Η Ειδική Γενική Συνέλευση αναφέρει την ισχυρή δέσμευση των κρατών-μελών του ΟΗΕ για βελτίωση της πρόσβασης σε ελεγχόμενες ουσίες για ιατρικούς και επιστημονικούς σκοπούς. Θα πρέπει να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά τα υφιστάμενα εμπόδια που σχετίζονται με τη νομοθεσία, τα κανονιστικά συστήματα, τα συστήματα υγειονομικής περίθαλψης, οι προστιθέσιμες τιμές και η κατάρτιση των επαγγελματιών στον τομέα της υγείας». Πρόκειται εδώ για μια σημαντική αναγνώριση ότι το ισχύον σύστημα ελέγχου των ναρκωτικών έχει παρερμηνευτεί από πολλές χώρες και στερεί σχεδόν το 70% του πληθυσμού του κόσμου από την πρόσβαση σε οπιοειδή φάρμακα για την ανακούφιση του πόνου. Τα κράτη πρέπει να άρουν τους περιορισμούς για την ιατρική χρήση αυτών των αναλγητικών, παράλληλα με τη μέριμνα για την πρόληψη της εκτροπής τους προς παράνομη χρήση. Ένα θέμα που πρέπει να αντιμετωπιστεί άμεσα και στις χώρες της ΝΑ Ευρώπης.

Νέες προσεγγίσεις δεν αντιμετωπίζονται αρνητικά

Νέες προσεγγίσεις στην πολιτική για τα ναρκωτικά δεν αντιμετωπίζονται πλέον με καχυποψία και αντιρρήσεις. Η Σύνοδος του ΟΗΕ καλεί την Επιτροπή Ναρκωτικών "να εξετάσει την έναρξη της ανάπτυξης νέων κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τις διάφορες πτυχές του προβλήματος των ναρκωτικών στον κόσμο και να αξιολογήσει τις υφιστάμενες, με σκοπό την ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας και της ικανότητας των αρμόδιων εθνικών αρχών» καλεί δε «το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα ναρκωτικά και το Έγκλημα (UNODC), το Διεθνές Συμβούλιο Ελέγχου των ναρκωτικών (INCB) και την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (ΠΟΥ) να παράσχουν νομικές συμβουλές και να βοηθήσουν τα κράτη, κατόπιν σχετικού αιτήματος, στην αναθεώρηση και την επικαιροποίηση των πολιτικών τους για τα ναρκωτικά. Οι κυβερνήσεις οφείλουν να λάβουν υπόψη τις διαφορετικές εθνικές τους πραγματικότητες και ανάγκες, μέσω, μεταξύ άλλων, της προώθησης και ανταλλαγής πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών και επιστημονικά τεκμηριωμένων πολιτικών που ήδη εφαρμόζονται από κράτη μέλη. Αυτό σημαίνει ότι τα κράτη μπορούν να αναπτύξουν πρωτοβουλίες προσαρμοσμένες όχι μόνο στις διεθνείς συμφωνίες αλλά και στις δικές τους ιδιαιτερότητες και ανάγκες. Είναι μια προοπτική που πρέπει να εφαρμόσουν τα κράτη μέλη αν θέλουν να εκσυγχρονίσουν το σύστημα ελέγχου των ναρκωτικών και να το καταστήσουν, δικαιότερο και αποτελεσματικότερο. Η Ελλάδα έχει σε μεγάλο βαθμό εκσυγχρονίσει τη νομοθεσία της, αλλά υστερεί στη συνεπή και αποτελεσματική εφαρμογή της.

Νομοθετικές ρυθμίσεις για την κάνναβη

Αν και το θέμα της κάνναβης δεν θίγεται καν στο τελικό έγγραφο της Ειδικής Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ, αποτελεί αντικείμενο δημόσιας συζήτησης και η ένταξή της στον κατάλογο των απαγορευμένων ναρκωτικών ουσιών όχι μόνο αμφισβητείται, αλλά αντιμετωπίζεται και σαν λανθασμένη απόφαση της διεθνούς κοινότητας που την έχει εντάξει στις διεθνείς συμβάσεις περί ναρκωτικών. Πολλές χώρες νομοθετούν πλέον την παραγωγή και διάθεση της κάνναβης για ιατρικούς και επιστημονικούς σκοπούς και χώρες όπως η Ουρουγουάη και επτά (7) πολιτείες των ΗΠΑ έχουν νομιμοποιήσει και την καλλιέργεια και διάθεση της κάνναβης για ψυχαγωγική

χρήση. Η τελευταία ετήσια «Παγκόσμια Έκθεση για τα Ναρκωτικά 2016» που εκδίδει το Γραφείο του ΟΗΕ για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα αφιερώνει, σε αντίθεση με την Ειδική Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, ένα ολόκληρο κεφάλαιο στις σύγχρονες εξελίξεις που αφορούν στην κάνναβη. Η αντικειμενική και ιδιαίτερα ενημερωτική αυτή έκθεση αντιμετωπίζει τις εξελίξεις σχετικά με την νομιμοποίηση σαν ένα γεγονός που θα πρέπει να αξιολογηθεί προσεκτικά ως προς τις θετικές και τις αρνητικές επιπτώσεις του. Μια προσέγγιση που προωθεί τον διάλογο και την αντικειμενική αξιολόγηση. Είναι πλέον θέμα χρόνου η συμπερίληψη της κάνναβης στην ατζέντα της διεθνούς κοινότητας και των Εθνικών κυβερνήσεων.⁶

Η Σύνοδος της επιτροπής Ναρκωτικών του 2019

Το 2019 θα αποτελέσει τον επόμενο σημαντικό σταθμό στη συζήτηση για μια αποτελεσματική και προσαρμοσμένη στις σύγχρονες τεκμηριωμένες επιστημονικές απόψεις, πολιτική για τα ναρκωτικά. Ήδη το φθινόπωρο του 2016 η επιτροπή ναρκωτικών του ΟΗΕ διοργάνωσε συσκέψεις για την εφαρμογή των αποτελεσμάτων της Ειδικής Συνέλευσης. Τα αποτελέσματα των συσκέψεων θ' αποτελέσουν αντικείμενο συζήτησης στην 60^η Σύνοδο της Επιτροπής Ναρκωτικών τον Μάρτιο του 2017. Οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις συμμετέχουν ενεργά σ' αυτές τις συσκέψεις ως παρατηρητές με δικαίωμα παρέμβασης στη συζήτηση.

Η μετά την Ειδική Γενική Συνέλευση περίοδος και η κατάσταση στην ΝΑ Ευρώπη

Ειδική ενότητα του προγράμματος της περιφερειακής συνάντησης στη Θεσσαλονίκη (1-2 Ιουνίου 2016) αφιερώθηκε στη συζήτηση των τελευταίων εθνικών, περιφερειακών και διεθνών εξελίξεων στον τομέα των ναρκωτικών. Εξετάστηκαν πρωτοβουλίες και προτάσεις για δράση κατά τη διάρκεια των επόμενων δύο ετών και τις πιθανές κοινές δραστηριότητες των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων. Η Σύνοδος του 2019 που αναφέραμε πιο πάνω, θα αξιολογήσει την Υπουργική Πολιτική Δήλωση και το σχέδιο δράσης για τα ναρκωτικά του 2009, καθώς και τη συμβολή της UNGASS 2016 στις παγκόσμιες εξελίξεις της πολιτικής για τα ναρκωτικά.

Οι σύνεδροι στη Θεσσαλονίκη συζήτησαν το τελικό κείμενο που εγκρίθηκε από την Ειδική Γενική Συνέλευση 2016 και επικέντρωσαν τη συζήτηση σε τέσσερα σημεία, τα οποία συνδέονται στενά με τη δράση που απαιτείται να αναπτυχθεί στην περιοχή της ΝΑ Ευρώπης. Στα σημεία αυτά περιλαμβάνονται:

α. Οι μελλοντικές προκλήσεις στο θέμα των ναρκωτικών στην ΝΑ Ευρώπη.

Πώς μπορούν να υλοποιηθούν οι προτάσεις και συστάσεις της Ειδικής Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ (UNGASS) στις χώρες της περιοχής;

Πολιτική αστάθεια.

Η συνεχιζόμενη πολιτική αστάθεια σε όλες σχεδόν της χώρες της περιοχής εμποδίζει τη διαμόρφωση μιας συνεκτικής και σταθερής πολιτικής σε πολλά κοινωνικά θέματα και κατά συνέπεια και στον τομέα των ναρκωτικών. Χρειάζεται να σταματήσει η αποσπασματικότητα και να υπάρξει συνέχεια. Οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις μπορούν να ασκήσουν σχετική πίεση όταν ενεργήσουν συλλογικά και με συγκεκριμένες προτάσεις.

Η ισότιμη πρόσβαση και η ενσωμάτωση των χρηστών ναρκωτικών σε υπηρεσίες σωματικής και ψυχικής υγείας χωρίς διακρίσεις είναι μια από τις προτεραιότητες των δράσεων που θα πρέπει να αναπτύξουν οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, σε συνεργασία με όλους τους φορείς παροχής υπηρεσιών υγείας.

Η αναγνώριση και υποστήριξη από τις κυβερνήσεις, των υπηρεσιών που προσφέρουν οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις είναι αναγκαία. Είναι άνιση και άδικη η μεταχείριση εκ μέρους των κυβερνήσεων που δεν συμβάλλουν στην ενσωμάτωση των υπηρεσιών των ΜΚΟ στο χώρο της υγείας. Μέρος του προϋπολογισμού θα πρέπει να διατίθεται για τις υπηρεσίες υγείας που προσφέρουν οι Μη Κυβερνητικές οργανώσεις.

Η Χρηματοδότηση των ΜΚΟ είναι ένα πρόβλημα και μια πρόκληση. Χωρίς οικονομικούς πόρους κινδυνεύει η βιωσιμότητα των ΜΚΟ. Η εξασφάλιση πόρων επαφίεται βέβαια και στην δημιουργικότητα και την εκπόνηση καλών προγραμμάτων και προτάσεων από τις ΜΚΟ. Σε περιφερειακό επίπεδο θα πρέπει να υπάρξει μεταξύ των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων αλληλοϋποστήριξη και συνεργασία.

Η συμβολή των υπηρεσιών του ΟΗΕ. Οι προτάσεις και συστάσεις του τελικού εγγράφου της Ειδικής Γενικής Συνέλευσης θα πρέπει να υποστηριχθούν ενεργά και από τις υπηρεσίες του ΟΗΕ στη περιοχή της ΝΑ Ευρώπης. Ο διάλογος του ΟΗΕ με τις κυβερνήσεις των κρατών της περιοχής θα συμβάλλει τα μέγιστα στον μελλοντικό προσανατολισμό της πολιτικής για τα ναρκωτικά. Η αναγνώριση του ρόλου των ΜΚΟ στο τελικό έγγραφο της Ειδικής Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ είναι ιδιαίτερα θετική. Αυτή η αναγνώριση θα πρέπει να συνοδευτεί από συγκεκριμένες πράξεις.

β. Ποιες δράσεις θα πρέπει να αναληφθούν για την απεγκληματοποίηση της κατοχής ναρκωτικών για προσωπική χρήση;

Αξιοποίηση των ευρημάτων επιστημονικών ερευνών. Στις έρευνες που έχουν γίνει σε διάφορες χώρες του κόσμου αποδεικνύεται ότι η τιμωρία και η φυλάκιση χρηστών για παραβάσεις του νόμου περί ναρκωτικών και ειδικά για την κατοχή μικροποσοτήτων για προσωπική χρήση δεν συμβάλλει στην αντιμετώπιση της χρήσης. Αντίθετα η τιμωρία και η φυλάκιση έχει επιβλαβείς συνέπειες στα άτομα και στην κοινωνία. Αυτή η διαπίστωση θα πρέπει να προβληθεί και να υποστηριχθεί από τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις στην περιοχή της ΝΑ Ευρώπης. Η έρευνα που πραγματοποιήθηκε στις χώρες των Βαλκανίων με πρωτοβουλία της οργάνωσης Διογένης μπορεί να αξιοποιηθεί από τις ΜΚΟ της περιοχής.

Διάδοση προσωπικών παραδειγμάτων σε έντυπα των οργανώσεων, στον τύπο, στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και γενικότερα στα μέσα μαζικής επικοινωνίας είναι ένα αποτελεσματικό μέσο για την υπεράσπιση της άποψης ότι εναλλακτικά της τιμωρίας και της φυλάκισης μέτρα πρέπει να υιοθετηθούν και να εφαρμοστούν. Η νομοθεσία που θα θεσπίζει την απεγκληματοποίηση των χρηστών θα συμβάλει τα μέγιστα στην καταπολέμηση του στίγματος και στην πρόσβαση στην αγορά εργασίας.

Η συμμετοχή υπεύθυνων χάραξης πολιτικής και πολιτικών σε συνέδρια που διοργανώνονται για το θέμα από αρμόδιους για την αντιμετώπιση των ναρκωτικών φορείς και από Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις στην ΝΑ Ευρώπη θα βοηθούσε στην προώθηση της

νομοθετικής ρύθμισης για την απεγκληματοποίηση της κατοχής ναρκωτικών για προσωπική χρήση. Η δημόσια συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων θα βοηθήσει στην ανταλλαγή εμπειριών για ζητήματα όπως ο στιγματισμός των χρηστών και τα κοινωνικά επακόλουθά του καθώς και τα αποτελέσματα στις χώρες όπου έχουν εφαρμοστεί πρακτικές απεγκληματοποίησης.

Η κατάρτιση επαγγελματιών υγείας και των αρχών καταστολής κυρίως της αστυνομίας, θα συμβάλλει στην αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του θέματος. Η καθημερινή επαφή των επαγγελματιών υγείας και της αστυνομίας με χρήστες ναρκωτικών και η εμπλοκή των χρηστών στη συζήτηση θα έχει θετικά αποτελέσματα στην αλληλοκατανόηση και την καταπολέμηση αμοιβαίων στερεοτύπων.

γ. Ποιες πρωτοβουλίες μπορούν να αναπτυχθούν σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, προκειμένου να ασκηθεί ισχυρή πίεση και επιρροή προς τις αρμόδιες αρχές για μια αποτελεσματικότερη και ανθρωπινότερη πολιτική για τα ναρκωτικά;

Συνεργασία και οικοδόμηση εταιρικών σχέσεων των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων με την τοπική κοινωνία αποτελούν βασικά εργαλεία για την επιτυχία του στόχου πίεσης και επιρροής σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Προϋπόθεση για την επιτυχία αυτού του στόχου είναι η ενιαία φωνή των οργανώσεων σχετικά με το περιεχόμενο των συγκεκριμένων παρεμβάσεων τους. Η διατύπωση ευκρινών μηνυμάτων και η συνεπής παρουσίασή τους είναι σημαντική. Η αντιμετώπιση προβλημάτων θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από την ανάληψη κοινών πρωτοβουλιών, την αλληλοκατανόηση, τη συνεργασία και την αποφυγή συγκρουσιακών τακτικών.

δ. Ποια μπορεί να είναι η συμβολή των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων στον τομέα του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων; Ποια σημεία πρέπει να μπουν στην Ατζέντα για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα θέματα των ναρκωτικών;

Η συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών και των ομάδων του πληθυσμού που θίγονται άμεσα από τη χρήση ναρκωτικών, στη διαμόρφωση της πολιτικής θα πρέπει να υιοθετηθεί

σαν κανόνας σε όλα τα επίπεδα λήψης αποφάσεων.

Η συμβολή των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων στο θέμα είναι να συνδέσει τα ανθρώπινα δικαιώματα με την εφαρμογή της πολιτικής για τα ναρκωτικά στην καθημερινή πράξη.

Θέματα που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι μεταξύ άλλων: Η διάθεση διαφόρων τύπων θεραπείας Το δικαίωμα επιλογής ή απόρριψης τύπων θεραπείας. Η προσεγγίση πρέπει να επικεντρώνεται στο άτομα με σεβασμό της προσωπικότητας και προστασία των προσωπικών δεδομένων, πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας και θεραπείας και περίθαλψη από εξειδικευμένο προσωπικό.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

---

¹ Ο Θανάσης Αποστόλου είναι Διευθυντής του ΔΙΟΓΕΝΗ Διάλογος Πολτικής για τα Ναρκωτικά

² <http://www.diogenis.info/cms/files/2016/04/UNODC-document-English.pdf>

³ <http://www.diogenis.info/cms/files/2016/04/outcome-document.pdf> pag.6

⁴ <http://www.diogenis.info/cms/files/2016/04/outcome-document.pdf> pag. 7

⁵ <http://www.diogenis.info/cms/files/2016/04/outcome-document.pdf> pag.8

⁶ https://www.unodc.org/doc/wdr2016/WORLD_DRUG_REPORT_2016_web.pdf

Πρόγραμμα Διαλόγου για την Πολιτική των Ναρκωτικών στην Νοτιοανατολική Ευρώπη

Το ισχύον σύστημα του παγκόσμιου ελέγχου των ναρκωτικών βασίζεται στις τρεις Διεθνείς Συμβάσεις του ΟΗΕ: της Ενιαίας Σύμβασης για τα Ναρκωτικά (1961) όπως τροποποιήθηκε με το πρωτόκολλο του 1972, της Σύμβασης του 1971 για τις Ψυχοτρόπες Ουσίες και της Σύμβασης του 1988 για την Παράνομη Διακίνηση Ναρκωτικών και Ψυχοτρόπων Ουσιών. Το νομοθετικό καθεστώς που αναπτύχθηκε μετά τη δεκαετία του 1960 ακολούθησε την κατασταλτική προσέγγιση και χαρακτηρίζεται από μια περιοριστική ερμηνεία των Συμβάσεων του ΟΗΕ η οποία συχνά είναι εμπόδιο στην ανάπτυξη καινοτόμων πρακτικών που ανταποκρίνονται στις σύγχρονες απαιτήσεις και αξιολογούνται διαρκώς ως προς την αποτελεσματικότητά τους.

Δεκαετίες κατασταλτικών πολιτικών για τα ναρκωτικά δεν έχουν μειώσει το μέγεθος των παράνομων αγορών ναρκωτικών ουσιών αντιθέτως έχουν οδηγήσει σε παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στην κρίση του δικαστικού και σωφρονιστικού συστήματος, στη σταθεροποίηση του οργανωμένου εγκλήματος και την περιθωριοποίηση των ευάλωτων χρηστών ναρκωτικών, των μικροδιακινητών και των παραγωγών παράνομων καλλιιεργειών.

Το πρόγραμμα Διαλόγου για την Πολιτική των Ναρκωτικών στην Νοτιοανατολική Ευρώπη της Εταιρείας ΔΙΟΓΕΝΗΣ έχει ως στόχο να προωθήσει μια πιο ανθρώπινη, ισορροπημένη, και , αποτελεσματική πολιτική για τα ναρκωτικά που παίρνει αποστάσεις από την κατασταλτική προσέγγιση και προσεγγίζει το θέμα από την οπτική γωνία της δημόσιας υγείας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της μείωσης της βλάβης. Το εξειδικευμένο πρόγραμμα Μεταρρύθμισης της Νομοθεσίας για τα Ναρκωτικά το οποίο προωθεί η Εταιρεία σε συνεργασία με επιστημονικά Ιδρύματα (Πανεπιστήμια και Ερευνητικά Κέντρα) των χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης επιδιώκει την μεταρρύθμιση της νομοθεσίας προβάλλοντας καλές πρακτικές και διδάγματα που συνάγονται από εμπειρίες σε τομείς όπως η απεγκληματοποίηση και αποποινικοποίηση, η αναλογικότητα των ποινών, τα εναλλακτικά της φυλάκισης μέτρα και μέτρα μείωσης της βλάβης.

- Η σειρά των δημοσιεύσεων της Εταιρείας έχει ως στόχο να ενθαρρύνει τον εποικοδομητικό διάλογο μεταξύ των αρμόδιων κρατικών φορέων που διαμορφώνουν την πολιτική για τα ναρκωτικά, των οργανισμών, υπηρεσιών και αρμόδιων αρχών που εφαρμόζουν στην πράξη αυτή την πολιτική και της κοινωνίας των πολιτών.